

Informacja o pracy Zespołu ds. rozpoznawania i zwalczania zagrożeń powiązanych ze zmianą środowiska wodnego w byłych terenach górniczych likwidowanego ruchu zakładu górniczego kopalni rud cynku i ołowiu „Olkusz-Pomorzany” w II kwartale 2024 r.

W dniu 25.06.2024 r. odbyło się jedenaste posiedzenie Zespołu, na którym przedstawiono i przeanalizowano wyniki badań i obserwacji hydrogeologicznych w otworach obserwacyjnych, pomiary przepływów w ciekach powierzchniowych oraz pomiary wydajności źródeł przeprowadzone w II kwartale 2024 r. W ramach prac zespołu analizie poddano także wyniki badań składu chemicznego prób wody pobranych z piezometrów, cieków powierzchniowych oraz źródeł. W przeprowadzonych analizach wykorzystano również dane dotyczące wysokości opadów atmosferycznych z punktów obserwacyjnych Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej, które zlokalizowane są w rejonie likwidowanej kopalni oraz dane pozyskane od wybranych zakładów wodociągowych.

Na podstawie analizy wyników pomiarów położenia zwierciadła wody w otworach obserwacyjnych w II kwartale 2024 r. stwierdzono, że w centralnej, zachodniej i północno-zachodniej części byłego leja depresji w dalszym ciągu widoczne jest dosyć szybkie tempo podnoszenia się zwierciadła wód podziemnych. Zauważalny jest stały trend, który wiązać należy z procesem wypełniania byłego leja depresji likwidowanej kopalni „Olkusz-Pomorzany” prowadzącego do odbudowy naturalnych stosunków wodnych. W północno-wschodniej części byłego leja depresji i jego obrzeżenia, zauważono stabilizację lub nieznaczne wzrosty zwierciadła wód podziemnych, wynikające z aktualnych warunków atmosferycznych. We wschodniej oraz południowej części byłego leja depresji zauważane są w dalszym ciągu duże wahania sezonowe zwierciadła wód podziemnych. Biorąc pod uwagę obserwacje od wyłączenia odwadniania kopalni, sumaryczny wzrost położenia zwierciadła wód podziemnych może wynikać z odbudowy stosunków wodnych.

Skutkiem podnoszenia się zwierciadła wody w centralnej części monitorowanego obszaru jest pojawianie się zalewisk. Pierwsze stwierdzono w styczniu 2023 r. na terenie byłej kopalni piasku „DB Cargo”. Zwierciadło wody w zalewisku w dniu 19.06.2024 r. znajdowało się na rzędnej ok. 305,25 m n.p.m. Prognozuje się, że docelowo osiągnie poziom ok. 316-318 m n.p.m., a jego powierzchnia wyniesie ok. 77 ha.

W stwierdzonym w sierpniu 2023 r. zalewisku w obszarze byłej eksploatacji piasku na północ od szybu Dąbrówka („Piaskownia Dąbrówka”) poziom zwierciadła wody w dniu 19.06.2024 r. wynosił 299,32 m n.p.m. Docelowa rzędna zalania wyniesie ok. 306-308 m n.p.m.,

a powierzchnia zalewiska wynosić będzie ok. 18 ha. W odnotowanym w grudniu 2023 r. zalewisku na terenie byłej odkrywki piasku „Hutki II” poziom zwierciadła wody w dniu 19.06.2024 r. wynosił 297,74 m n.p.m. Prognozowany poziom zwierciadła wody wynosi ok. 306-308 m n.p.m. Powierzchnia ww. zbiornika będzie wynosić ok. 48 ha. Teren dawnej piaskowni „Szczakowa” zlokalizowanej na północny wschód od szybu „Dąbrówka” jest całkowicie zalany wodą. Poziom wody na dzień 19.06.2024 r. wynosił 302,57 m n.p.m. Prognozowany poziom zwierciadła wody ww. zbiorniku to ok. 306-308 m n.p.m., a jego powierzchnia ok. 43 ha. W maju 2024 r. stwierdzono pojawienie się wody w rejonie obwodnicy Bolesławia, a w czerwcu 2024 r. na terenie dawnej piaskowni „Hutki I”. Poziom zwierciadła wody w zalewiskach nadal ulega stałemu przyrostowi.

Wyżej wymienione miejsca pojawienia się wody na powierzchni zostały ujęte w prognozach zawartych w „Dokumentacji hydrogeologicznej określającej warunki hydrogeologiczne w związku z zakończeniem lub zmianą poziomu odwadniania likwidowanego zakładu górniczego rud cynku i ołowiu Kopalnia „Olkusz-Pomorzany”.

Większość zapadlisk znajdujących się na terenach po byłej eksploatacji zawałowej kop. „Olkusz-Pomorzany” uległa zalaniu i jest już niewidoczna z powodu położenia zwierciadła wody powyżej zapadlisk.

Podczas posiedzenia przeanalizowano również skład chemiczny wód podziemnych pobieranych w otworach obserwacyjnych. W piezometrze znajdującym się w centralnej części monitorowanego obszaru w odległości ok. 350 m od wyrobisk udostępniających złoża „Klucze I”, zaobserwowano ponownie stabilizację składu chemicznego. W pozostałych piezometrach również zaobserwowano stabilność składu chemicznego co pozwala stwierdzić, że na jakość wód podziemnych obserwowaną w tych otworach dotychczas nie ma wpływu proces odbudowy stosunków wodnych po likwidacji kopalni. Analizie poddane zostały również wyniki badań wód podziemnych pompowanych w ujęciu „OW”. W okresie od marca 2024 r. do czerwca 2024 r. w ujęciu tym stwierdzono stabilizację jakości wody. Na podstawie analizy danych hydrogeologicznych uzyskanych od wybranych zakładów wodociągowych posiadających triasowe ujęcia wód podziemnych oraz własnych badań monitoringowych stwierdzono, że nie są one zagrożone pogorszeniem jakości w związku z procesem wypełniania byłego leja depresji kopalni. Dalsze badania w otworach objętych monitoringiem środowiska wodnego pozwolą na próbę określenia tempa wzniosu zwierciadła w poszczególnych częściach monitorowanego obszaru oraz pozwolą na obserwacje trendów zmian w położeniu zwierciadła wody.

Na podstawie pomiarów wykonanych w punktach monitoringowych na ciekach powierzchniowych stwierdzono, że przepływy w większości punktów pomiarowych uległy zwiększeniu w granicach ok. 20-80% w stosunku do pomiarów z wiosny 2023 r. W II kwartale 2024 r. odnotowano pojawienie się wody w korycie rzeki Białej w miejscowości Laski. Po analizie wyników i ich korelacji z danymi o opadach atmosferycznych zespół stwierdził, że przyczyną wzrostów przepływu wód w ciekach powierzchniowych mogła być stosunkowo duża ilość opadów atmosferycznych w pierwszym półroczu oraz proces odbudowy zasilania zlewni rzecznych powiązany z odbudową stosunków wodnych po likwidacji kopalni „Olkusz-Pomorzany”. Pojawienie się wody w korycie rzeki Białej w miejscowości Laski jest wynikiem procesu wypełniania byłego leja depresji.

Podczas posiedzenia Zespołu stwierdzono spadki wydajności obserwowanych źródeł związane prawdopodobnie z mniejszą ilością opadów atmosferycznych. Wydajność źródeł rzeki Sztoły jest stabilna na poziomie ok. 3 m³/min. Rzeka Sztoła systematycznie wydłuża swój bieg i aktualnie dopływa za miejscowość Podpolis (ok. 950 m przed Leśnym Dworem), Wynika to prawdopodobnie z odbudowy zasilania w zlewni tej rzeki. Badania fizykochemiczne prób wody pobranych ze źródeł również nie wykazały znaczących zmian składu chemicznego w stosunku do poprzednich badań. Na tej podstawie stwierdzono, że proces wypełniania byłego leja depresji kopalni aktualnie nie ma wpływu na wydajność i jakość wody w źródłach.

Dalsze badania i pomiary będą niezbędne do interpretacji procesów zachodzących podczas całego procesu likwidacji kopalni „Olkusz-Pomorzany” i do ewentualnego weryfikowania prognozy skutków tej likwidacji. Następne posiedzenie zespołu zaplanowane jest na wrzesień 2024 roku.

Komunikat został opracowany przez Przedsiębiorcę przy współpracy Profesorów będących członkami Zespołu ds. rozpoznawania i zwalczania zagrożeń powiązanych ze zmianą środowiska wodnego w byłych terenach górniczych likwidowanego ruchu zakładu górniczego kopalni rud cynku i ołowiu „Olkusz-Pomorzany”.